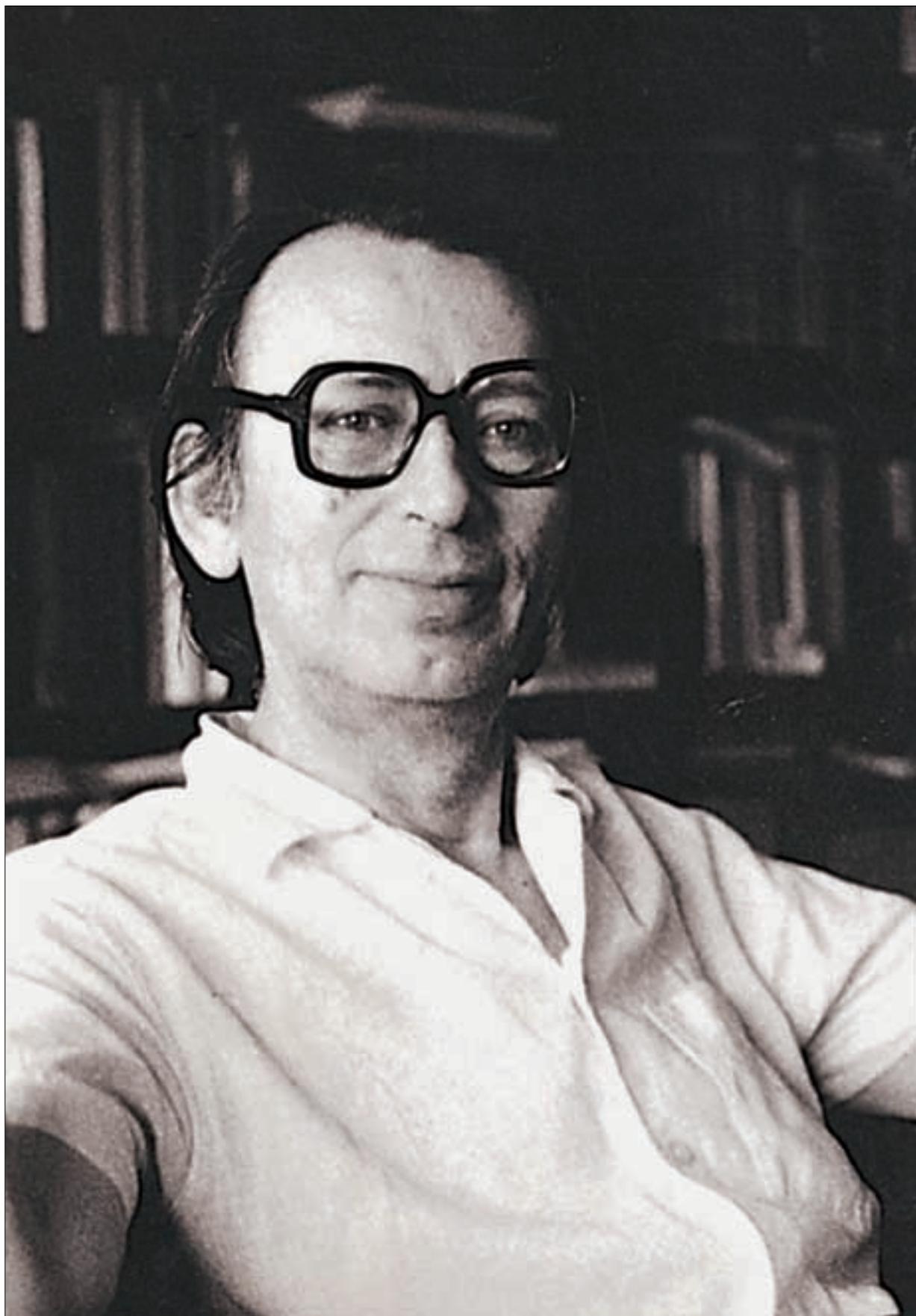

Napsugár

GYERMEKIRODALMI LAP XLIV. ÉVFOLYAM 516. SZÁM 2000. DECEMBER

12

BAJOR ANDOR
1927-1992

Ki a legerősebb? Aki tud nevetni akkor is, amikor inkább sírni lenne oka.

**Tanulj nevetni BAJOR ANDORTÓL. Jegyezd meg a titkát:
legyőzhetetlen az, akinek van humorérzéke.**

Gyermekkoromban tulajdonképpen két Télapó volt, de az is lehet, hogy három. Az első éjszaka járt, besurrant a házakba, és telerakta a cipőket szaloncukorral. Ez volt a besurranó Télapó. A második nagy csengettyűszó közepette érkezett az iskolába, és saját kezűleg osztogatta a kekszet meg az aranydiót. Ez volt a diós Télapó, bár a dió mellé többnyire aszalt szilvát is adott. Az aszalt szilvát valószínűleg Afrikából hozta, mert arrafelé akkora a meleg, hogy a szilvafák aszalt szilvát teremnek. A harmadik Télapó viszont állítólag a felhők között járt, meg-megrázta a szakállát, és ezáltal keletkezett a havazás. Ha már rég nem járt a borbélynál, szakálla rázásával olyan hóvihart idézett elő, hogy még a vonatok is elakadtak.

Ebből megértettem, hogy a Télapók külön-külön dolgoznak, mindenik a saját szakállára.

Nem is voltak igazságosak: a besurranó Télapó annál több ajándékot vitt, minél gazdagabb otthonba surrant be. A diós Télapó viszont a jó számtanosoknak kedvezett, mintha az ügyes fejszámoló több diót tudna megenni, mint a rátermett futballista.

Sehogy sem értettem, honnan hozza a diós Télapó az aranydiót, lévén hogy a dió először zöld, aztán meg barna. A felnőtteket faggattam, mert azok mindent tudnak. Hol terem az aranydió? Erre pislogtak, bizonytalankodtak.

Egyedül Feri bátyám mondta meg, hogy az aranydió az aranydiófán terem.

De hol nő az aranydiófa?

Amikor ezt tudakoltam, Feri bátyám megdörzsölte a homlokát, aztán kibökte: az aranydiófa Nekeresd ország határában nő, méghozzá vadon!

– És a szaloncukor is vadszaloncukorfán te-

A NEKERESDI ARANYDIÓ

rem? – érdeklődtem.

Feri bátyám maga elé bámult, majd bevallotta, hogy vadon nő a szaloncukorfa is.

Ebből viszont rájöttem, hogy a rendes cukor a szelídcukorfán nő. Azért fehér. A szaloncukor pedig zöld meg kávébarna és piros; a vadsága miatt.

Feri bátyám lassacskán megismertetett a diós Télapó erdejével. A keksz is ott termett a fák tövében; mint a tinórú gomba! Az aranydiófák sűrűjében viszont csokoládémedvék meg mókuskok letek búvóhelyre.

– És mit eszik a csokoládémókus?

Feri bátyám a kályha mellett ült, és ezért verítékezni kezdett.

– Aranydiót, pergelt mogyorót – nyögte ki.

Megtudtam, hogy Nekeresden törökmézet gyűjtenek a csokoládéméhek, és marcipánegekre lesnek a cukorvadmacskák.

Csodálatos világ tárult fel előttem, amely állandóan változott Feri bátyám magyarázatai szerint. Ugyanis Feri bátyám időnként elfelejtette, hogy miből van Nekeresden az egér, és milyen színű a nekeresdi cukorbúbosbanka.

Végül is rájöttem, hogy csak Nekeresden tudhatom meg, hogy mi van a csokoládéerdőben, ahol birsalmasajtrigók fújják a cukorsípót a fatörzstortán.

Szüleim megijedtek, hogy Nekeresdre készülök. Azt hitték, lázam van. Mígnem Feri bátyám bevallotta az igazat. Ott követte el a hibát, amikor kitalálta az aranydió mellé az aranydiófát...

De aki lódítani kezd, csak emberfeletti bátorsággal tudja abbahagyni. Ugyanis eltéved a lódítás sűrűségében. Mert csak az igazmondás tiszta, egyszerű.

TOLNA ÉVA
**A HINTASZÉK
MESÉJE**

Az üzletben két hintaszék beszélgetett.

– Unatkozom – mondta az egyik.

– Himbáld magad – tanácsolta társának a másik.

– Szeretném meglátogatni rokonaimat, a székeket, köztük vidámabban telnének napjaim – sóhajtott az első.

– Én is kívánczodom közénk – suttogta a társa.

Lassan beesteledett. Csak az utcai lámpa kíváncsiskodott be az üvegen át, de a két hintaszéket úgy hintáztatta már az álom, hogy észre sem vették.

– Milyen jó nekik – sóhajtotta, és azonnal kialudt.

Még alig hajnalodott, amikor a hintaszék felébredt. Lóbálta magát egy darabig, aztán kiegyenesedett, hadd lássák jobban a szobatársak, hogy milyen derék, így talán kijárhat neki is egy üdvözlő recsenés.

Volt is foganatja az ügyeskedésének, mert a tiszteletére nemcsak az egyszerű székek, de a párnázott karosszékek is olyan recsegésbe kezdtek,

hogy az unokák azonnal felébredtek.

– Nagymamaszék! Nanószék! – ugrándozták körül, amint meglátták a fenyőfa alatt.

– De hogy került ide?

– A legerősebb angyal hozta!

– Nanóból igazi nagymama lesz! Próbáld ki! Próbáld ki! – vágta egymás szavába a gyerekek.

Némi szorongással engedtem a kívánságuknak, és birtokba vettem a nem mindennapi ajándékot. Mennyi mindent kellene tudnia egy igazi nagymamának, akinek ilyen széke van!

Behunytam a szemem, és hintázni kezdtem.

Széke, széke,
hintaszékem,
megmondanád, mi a vétkem?
Hiába hintáztatok,
zoknit kötni
nem tudok.

– Ma születésnapot ülnék – jelentettem ki ünnepélyesen, amint hintázni kezdtünk.

– Kinek van születésnapja?

– Zsófinak. A kilencedik.

– Mivel lepjük meg? – kérdezte a csodaszékem.

– Mesével – válaszoltam.

– Tudod, milyen mese illik a legjobban egy kilencéves kislányhoz? – faggatott tovább a “hozzám tartozóm”.

– Hogy milyen mese illik? Varázsmese, állatmese, tréfás mese... – kezdtem a felsorolást, de a székem-székem majdnem kidobott a nyeregből.

– Egy kilencéves kislányhoz csak egyetlenegy mese illik igazán: a do-boz-me-se – himbálta meg háromszor is a szót.

– Dobozmese? Hát az meg mi fán terem?

– Fafán, papírfán – magyarázta a csodaszék.

Hirtelen a dédanyám tulipános ládáján akadt meg a szemem. Nagy becsben állt az a család körében. 1837-et írtak, amikor készítették. Akkor még minden valamire való leány ilyen ládában gyűjtötte a kelengyéjét. De az én unokám még csak kilencéves! Hogy is juthat eszembe a kelengye?

A himbálóm egy kicsit lassított, majd talpra állt.

– Nem olyan hozományra gondolok én, amit a férjhez menő leányok a ládájukban rejtegettek. Hanem olyan mesékre, amiket csakis dobozokban lehet megőrizni igazán – győzködött hintásbarát.

– És ez nem lehet később hozomány? – kíváncsiskodtam.

– Miért ne lehetne? Ha

Zsófi megőrzi, lassanként hozományává válhat – biztatott társamtárs, és kilencet lendített rajtam.

– Találkozhatom a rokonnal? – érdeklődött az utolsó fordulónál.

– A rokonaiddal?

– A székekkel. Vagy állófogadást rendeztek?

– Fura észjárásod oka, műveltséged magas foka – bókoltam neki egy rímeset.

Erre úgy megenyhült, hogy még azt is elárulta, a székek is fognak játszani a gyerekekkel.

– Ez aztán az igazi megjelentetés!

– Székjátéktárs székjátékra székekre szólítja a születésnapozókat! – hívtam a gyerekeket.

Miután kitáncolták magukat, leültek pihenni. Ekkor a legkisebb szék kirecsegte:

– Nem lenne kedvetek va-

lami székjátékra?

– Kútba estem! – kiáltja el magát Balázs.

– Ki húzzon ki? – siet segítségére Villó.

– Aki a legszebben ül – ezt recsegte a székcsoport.

– Ki ül a legszebben? – kérdezik egyszerre a gyerekek.

– Ráki! – mondja Balázs.

– Eredj, Ráki, segíts rajta – recsegi el magát a széke.

Mint a szélvész, szalad Ráki, veszélyben van a testvére, ha a mentés sikerrel jár, megreccsen a Zsófi széke.

Zsófi hívja Balázst, Balázs hívja Villót, Villó hívja Rákít, Ráki hívja Gergőt... Gergő széke kettőt reccsen. Egyikkel Gergőt biztatja, másikkal a csengőt hívja.

– Ne szólj, csengő! – súgja neki Gergő, amint elsétál szépen, csendben a székek előtt, és a csengőt óvatosan Ráki lába elé teszi.

– Ne szólj, csengő! – biztatom, talán én is játszhatom?

Ráki adja Villónak, Villó adja Balázsnak, Balázs adja Zsófinak, Zsófi adja Nanónak... és megszólal a csengő.

Vége a játéknak? Beesteledt. Az unokák jól mulattak, a székek is elégedettek.

MÉHES GYÖRGY

A LEGNAGOBBS MAGYAR

Gróf Széchenyi Istvánt nevezte így politikai ellenfele és vetélytársa, Kossuth Lajos. Hogy lehetett ellenfél két ilyen igaz hazafi? Mindkettőjüknek az volt a meggyőződése, hogy a másik végveszélybe sodorja az országot. Széchenyi a békével, Kossuth a forradalommal. Kié volt a helyes út? Ez a per

**Széchenyi István
keleti utazásai idején**

sohasem dőlt el, bár történések, politikusok serege immár 150 esztendeje vitatkozik rajta. Kétségtelen, hogy mindkettőjüknek voltak hibái és rendkívüli érdemei. Mindkettő lángelme volt, de most, amikor e sorokat írom, jóhiszeműen

*A Múlt elesett hatalmunkból,
a Jövendőnek urai vagyunk.*

és csodálattal írtam címnek, hogy Széchenyi István “a legnagyobb magyar”.

Édesapja, Széchenyi Ferenc tetteivel mutatott utat a fiának. Szenvedélyes gyűjtő volt, de nem magának, a hazának gyűjtött. 25.000 könyvből, nyomtatványból, 2.000 kéziratból álló nagy értékű könyvtárát, 6.000 rézmet-szetét, térkép-, címer- és éremgyűjteményét, műkincsét 1802-ben a nemzetnek adományozta. Ezzel ő lett a Magyar Nemzeti Múzeum megalapítója. Az ő nevét viseli ma is az Országos Széchenyi Könyvtár.

István, a fia Bécsben született 1795-ben. Iskolai tanulmányai befejezése után katonai pályára lépett. Részt vett a napóleoni háborúban, vitézül harcolt mint ifjú huszártiszt. Kapitányi rangig vitte, de a Habsburg császár se-regében nem szívesen láttak egy ilyen merész gondolkodású magyar főurat a hadvezérek között. Inkább pártolták a rokkant agyú osztrák, morva, cseh generálisokat. Széchenyi hamar felismerte, hogy rendkívüli tehetsége és bátorsága ellenére – bár többször is kitüntették – nem számíthat előléptetésre. Kilépett a hadseregből.

Mint az arisztok-

Széchenyi Ferenc

raták egy része, ő sem tudott magyarul. Vulkáni természete volt, vadul kártyázott, ivott, asszonyokat bolondított. Csálódásaira olasz földön keresett felejtést. Sokan tartották elveszett embernek, pedig még

*A tudományos emberfő mennyisége
a nemzet igazi hatalma...*

csak egy önmagával küzdő nagy elme, nagy jellem harcolt a jövőért.

A barátság és szerelem vezették Széchenyit az igaz útra. Sorsdöntő szerelem jelenik meg az életében: gróf Zichy Károlyné, született Seilern Crescencia. Két nagy lélek találkozása ez. Tudják, hogy egymásnak rendelte őket a sors, de csak évekkel később, Zichy gróf halála után házasodtak össze. Ezekben az években találkozott Széchenyi a nagy baráttal, báró Wesselényi Miklóssal is. Crescencia és Wesselényi hatására felismeri, hogy

*Sokan azt gondolják: Magyarország volt,
én azt szeretem hinni: lesz!*

nagy feladatok várnak reá a magyar közéletben. Ekkor már rohamtempóban megtanul magyarul, és tudatosan készül a reá váró nagy feladatokra. Wesselényivel ötéves utazást tesznek. Megismerik a nyugati tudomány, művészet és gazdasági élet legfontosabb eredményeit. A nagy feladatokra felkészülve térnek haza.

Széchenyi valóban vulkanikus ereje nem ismer határokat. Herkulési erővel vállalja a feladatokat, jobban mondván ő maga jelöli ki a teendőket. Ekkor már tökéletesen beszéli a magyart, és kitűnően fogalmaz. Három nagy műve a Hitel (1830), a Világ (1832) és a Stádium (1833) új utat mutat a magyar közéletnek. A megújulás, a reformkor alapját fekteti le. De nemcsak elméleti utat mu-

tat, kiváló, fáradhatatlan szervező is.

Az újítások sorozatát remek érzékkel a magyarok – urak és parasztok – előtt egyaránt kedvelt lótenyésztéssel kezdi. Lovaregyletet alapít, lóversenyeket rendez, és igyekszik átplántálni magyar földre a rendkívül fejlett angol lótenyésztés legjobb hagyományait. Ezt általános lelkesedés fogadja. Ezzel szinte egyidőben a reformok iránt elkötelezett főurakkal, politikusokkal, közéleti személyiségekkel megalapítja a Nemzeti Kaszinót. Itt sok fontos kérdést tárgyal meg klubtársaival.

Egyre több feladatot vállal magára. Felesége és Wesselényi támogatja. Mikor a pozsonyi országgyűlésen Felsőbüki Nagy Pál sürgeti a Magyar Tudós Társaság megalapítását, és felszólítja a főurakat, hogy támogassák a magyar nyelv és művelődés ügyét, a közönség soraiiban ülő Széchenyi István föláll, és összes birtoka egész évi jövedelmét ajánlja az Akadémia céljaira (60 ezer forintot, mely akkor óriási összeg volt).

Egy főúr cinikusan megkérdezi:

– És miből fogsz megélni?

Széchenyihez méltó a válasz:

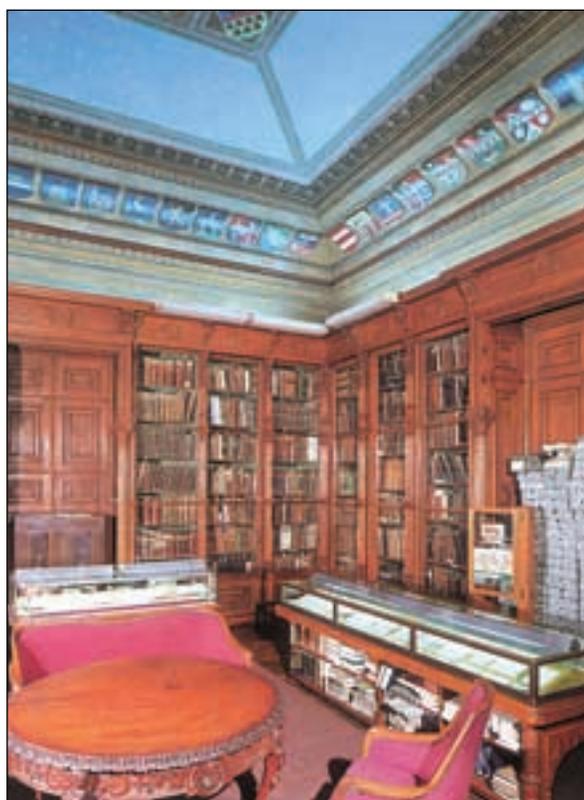
– Majd eltartanak a barátaim!

Maga Széchenyi választotta az Akadémia jelképét: a görög istennő a tudományt, a sas az ismeretekre szomjas magyart jelképezi.

Példáját mások is követték. Két év alatt kétszázötvenezer ezüst forint gyűlt össze, melyből 1830-ban megalakulhatott a Magyar Tudományos Akadémia. Első alelnöke Széchenyi István volt.

Más meglegedett volna egy ilyen nagyszerű eredménnyel, de Széchenyinek a siker szárnyakat adott. Új, nagy, egyre nagyobb feladatokat tűzött ki maga elé.

A Széchenyi Könyvtár egykori díszterme

Nagyobbítsuk könyvtárunkat, ... üljünk kocsira, szálljunk hajóra, s nézzük a világot – emeljük hazánkat a dicsőbb nemzetek sorába!

SZÁNTAI JÁNOS

KARÁCSONYI SZÍNJÁTÉK

– az első Karácsonyát élő B. F.-nek –

Első szín:

AMI VAN

Ablaküveg-égen
színespapír-csillag
irányt vesztve ballag
bálnagyomrú éjben.
Majdnem evilági
sehonnaisága
lehúzza a sárba,
fényét alig látni.
Körbejárta százszor
a földkerekséget
kisedkeresésbe
belerokkant pásztor.

Második szín:

AZ ÁLOM

Mindenki természete szerint dicsér,
van aki földig, van aki égig ér.
– Kincset a kisednek! –
jönnek a királyok.
Meleg tejet hoznak
tehenek, bárányok.
Pásztorok dicsérnek
rögszülötte-szóval,
mindenható magas ég
táncot járó hóval.
Ördögök dicsérnek
vad meneküléssel,
Kóborkutya-falka
holdra-üvöltéssel.

Interludus (Közjáték)

Nehéz vagyok,
múló időm köerdő.
Te könnyű vagy,
telő időd gyöngyfelhő.

Harmadik szín:

A DICSÉRET

Dadogva dicsérek
szóval (csúffal, széppel),
te meg, kicsi ember,
egy maroknyi léttel.

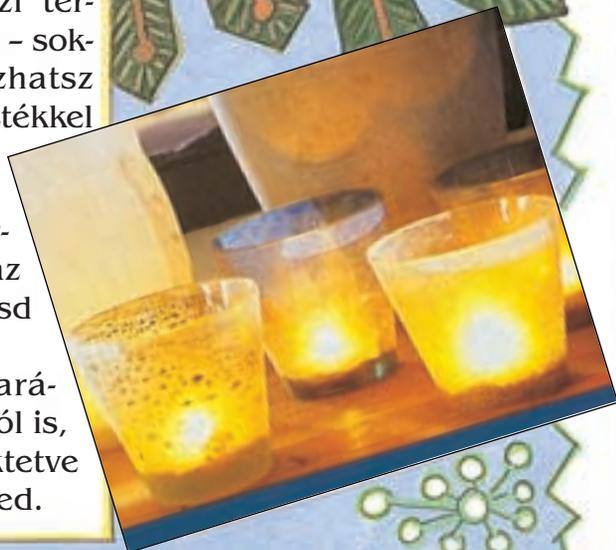
Dicséretünk hogyha
valósággá válik,
megszületik végre
a gyermek, a másik.

Aranyfényes ünnep

Fenyőtobozt, fehér gömböt, diót, ágat, őszi termést, papírcsillagot – sokmindent bearanyozhatsz egy kis üveg bronzfestékkel és ecsettel.

Szép formájú befőttesüvegre, pohárra fess mintát, önts az aljába rizset, s állítsd bele a gyertyát.

Aranszalagot varázsolhatsz a gézcsíkból is, ha újságpapírra fektetve ecsettel lazán bekened.

UTASSY JÓZSEF

KARÁCSONYFA

Kis szobámba varázsolva
áll egy fényes karácsonyfa.

Tetejében ezüst torony,
hol maga az isten honol.

A fa alatt három király:
Gáspár, Menyhért meg Boldizsár

lesik ámuldozva hosszan:
ki tündököl a jászolban?

S virraszt ama csillag fénye
immáron kétezer éve.

KARÁCSONYI KÁNTÁLÓ

Népköltés

Ím, megszületett, ki jövendöltetett.
Fényes csillag száll az égből,
S hirtet néktek égi fényből
Nagy örömeket, nagy örömeket.
Csak a szeretet segít titeket,
Menjetek hát Betlehembe,
S tegyetek ott örvendezve
Nagy tiszteletet, nagy tiszteletet.

Hópehely- függöny

Kakast, pehelycukorkát, fe-
hér selyempapírgolyót fűz fe-
hér cérnára úgy, hogy minden-
nek "pehely" előtt köss csomót.
Rajzszeeggel tűzd az ablakfára.

UNIPAN HELGA rajzai

LENE MAYER-SKUMANZ

KARÁCSONYI JÁSZOL

MÉSZELY JÓZSEF fordítása

A jászolba és köré a bábokat
egy öreg fafaragó ajándékozta,
de a jászolat minden évben
családunk apraja-nagyja rakja.
Már nyár közepén rá gondolva
gyűjtjük a gyökereket,
a faforgácsot, a fenyőtobozt,
s a szép formás köveket.
Nyári sétánkon jászoltetőnek
apa találta a csillámpalát,
anya meg föléje csillagnak
az ezüstösen csillogó mohát.
Mi, gyerekek, szőlővesszőből fontuk
a jászol melengető falát,
mely ölelő karként védi
a benne pihenő Kisjézuskát,
aki előtt két pásztor furulyázik,
s trilláikban tél a nyárral parolázik.

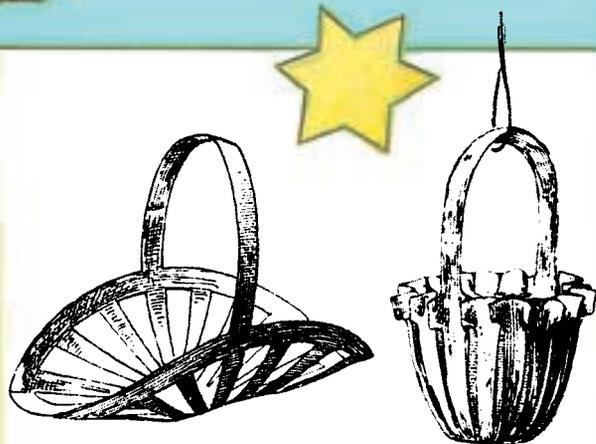
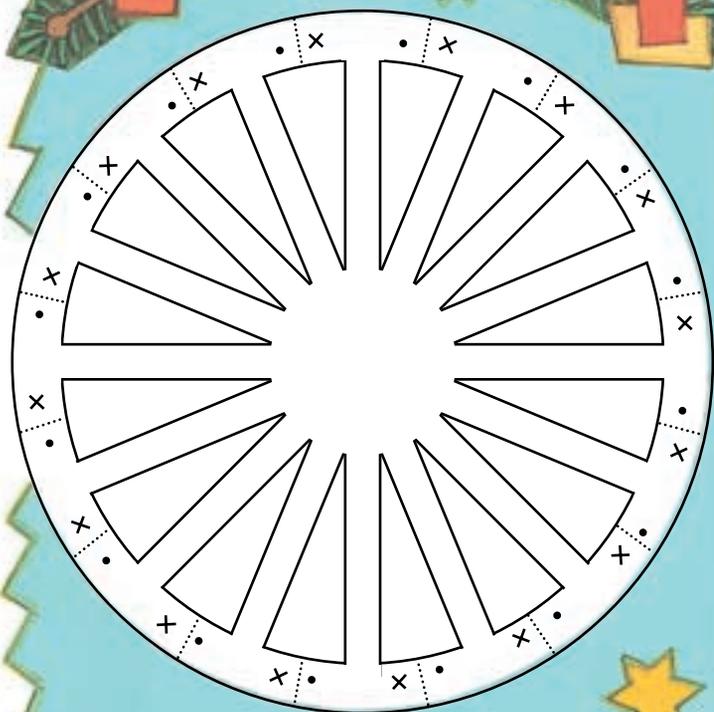
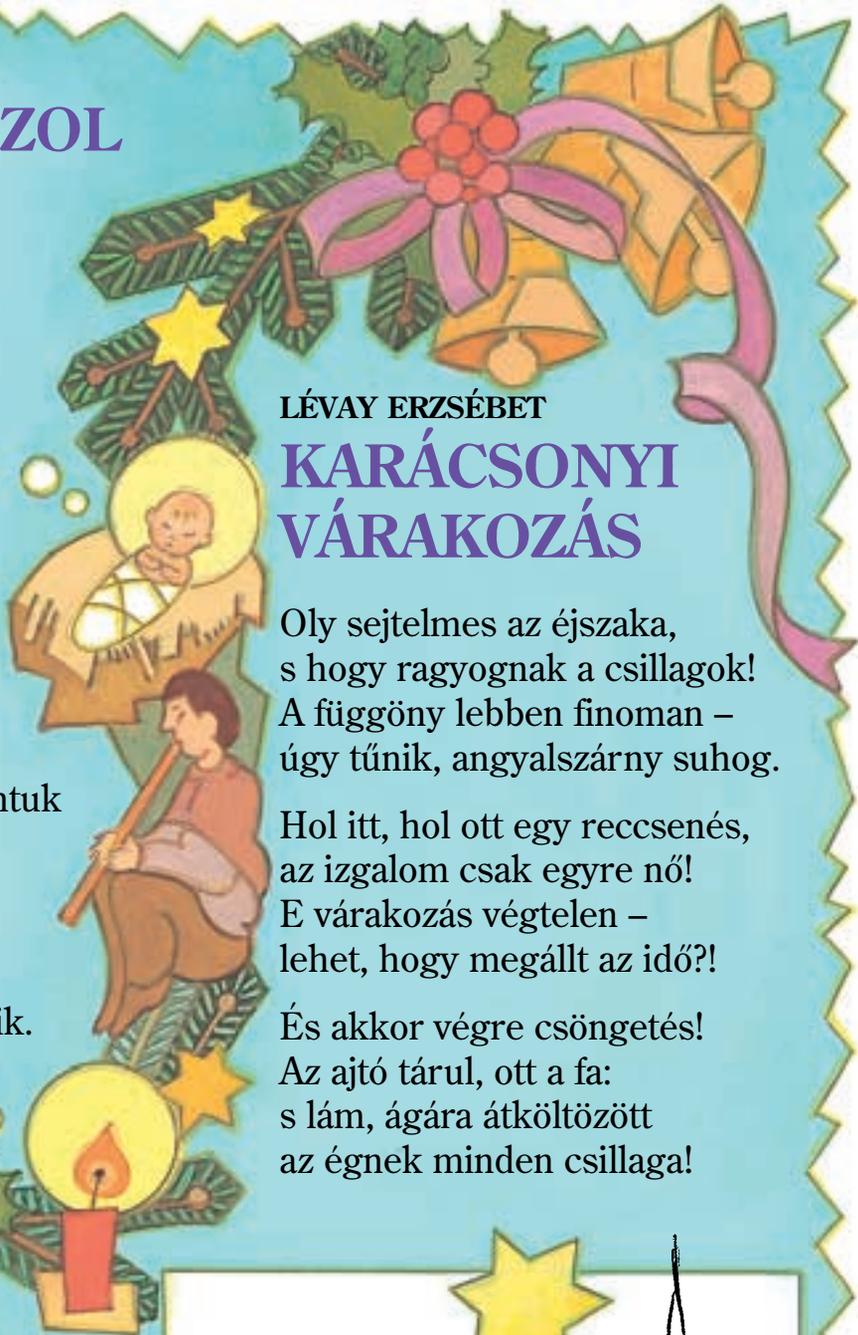
LÉVAY ERZSÉBET

KARÁCSONYI VÁRAKOZÁS

Oly sejtelmes az éjszaka,
s hogy ragyognak a csillagok!
A függöny lebben finoman –
úgy tűnik, angyalszárny suhog.

Hol itt, hol ott egy reccsenés,
az izgalom csak egyre nő!
E várakozás végtelen –
lehet, hogy megállt az idő?!

És akkor végre csöngetés!
Az ajtó tárul, ott a fa:
s lám, ágára átköltözött
az égnek minden csillaga!

Kosárka

A fekete vonalak mentén vágd ki a kosárkát, ragassz fület neki, s fűzd fonalra. Így is szép, de még érdekesebb, ha a szaggatott vonalak mentén kihajtogatod, s az összecsapított cakkokat belülről összeragasztod.

December 13-a, Luca napja a sötétség és a fény harcának ünnepe (lucia=fény). Az év egyik leghosszabb éjszakáján szokás tanulni a boszorkányságot, megtréfálni a komát, szomszédot. Ekkor kezdik faragni a Luca-székét, mely karácsonyra készül el, s aki rááll, meglátja a boszorkányokat. Az északi népek sok-sok gyertyával űzik el a sötétséget. A dunántúli fiúcskák Luca napján kotyolni jártak. Szalmára térdelve mondták a köszöntőt szaporaságot, termékenységét kívánva a háznak.

Régi szokás a Luca napi búzaültetés. Ha most elülteted egy szép kis tálkába, karácsonyra kihajt, s egy gyertyával a közepén üde dísz lesz az ünnepi asztalnak.

BÁRDOSI NÉMETH JÁNOS

LUCÁZÁS

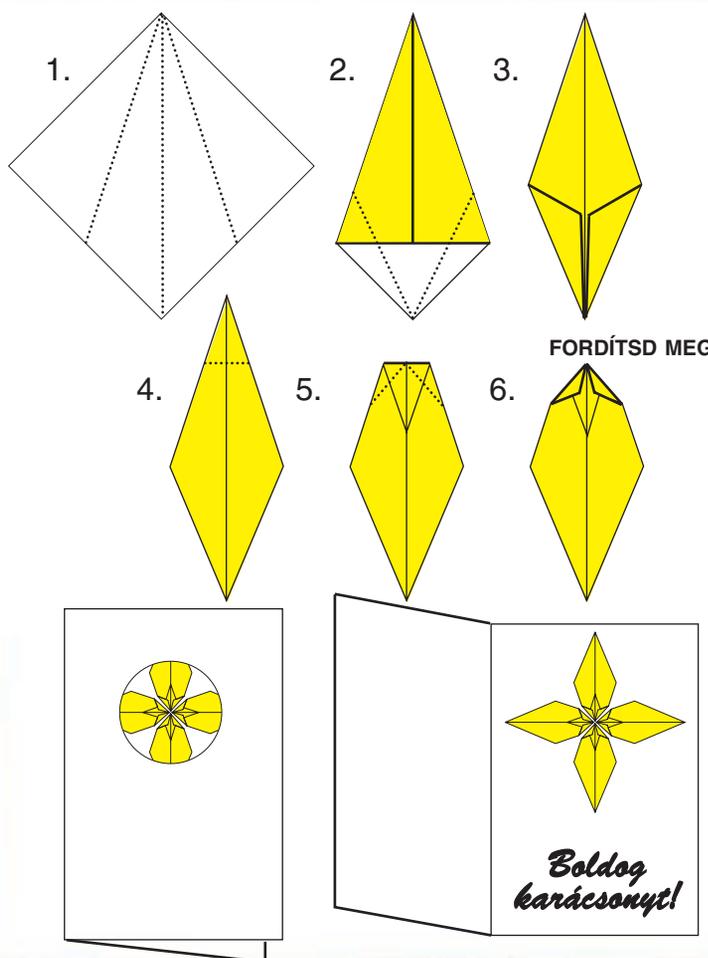
Luca, Luca, kitykoty,
szabad-e lucázni,
szép eladó lányért
szalmát szórni, rázni,
tyúkot, ludat babonázni?
Luca, Luca, kitykoty.

Luca, Luca, kitykoty,
vizük borrá váljon,
hosszú kolbász, hurka
lógjon a padláson,
házuk népe bajt ne lásson!
Luca, Luca, kitykoty.

Luca, Luca, kitykoty,
sok csibe, lúd keljen,
aludttejes köcsög
száradjon a kerten,
vetés, virág meredjen!
Luca, Luca, kitykoty.

Luca, Luca, kitykoty,
maradok, ha mondják,
nem kérek én itten
szalonnát se sonkát,
csak a lányok selyem-kontyát!
Luca, Luca, kitykoty.

UNIPAN HELGA rajzai

Csillag-origami

Készítsük el együtt a fehéregyházi II-IV. osztály tavalyi karácsonyi üdvözetét. A minta szerint hajtogass sárga, arany vagy ezüst papírból négy csillagsugarat, ragaszd a kártya belső lapjára. A fedőlapon vágj akkora kört, hogy a csillag közepe látszódjék.

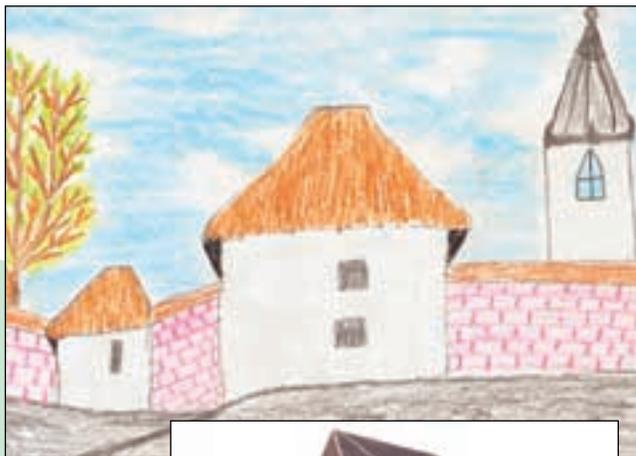
Itt születtem

Új sorozatunkban együtt utazunk Erdélyben. Várjuk a ti meghívásokat is. Mutassátok be írásban, fényképen, rajzban szülőhelyetek múltját, jelenét. KüldjeteK helyi mondát, népszokást, népdalt, viseletet, kézművesmunkát vagy jellegzetes ételreceptet.

Januárban hová látogassunk?

Marosvásárhely az erdélyi medence közepén, a Maros völgyében fekszik. A székelyföld legtekintélyesebb városa. Oklevelek először 1300-ban említik Forum Siculorum néven. 1482-ben Mátyás király engedélyezte évi három országos vásár megtartását. 1616-ban Bethlen Gábor Marosvásárhely néven szabad királyi várossá nyilvánította.

A várat 1605-ben kezdték építeni Borsos Tamás városbíróága idején. Hét bástyája van: a Vargák, a Szücsök és a Lakatosok, a Kádárok, a Mészárosok, a Szabók bástyája, a Kapu- és a Báthory bástya. A vártemplomot 1494-ben Báthory István építette. Ma a város napjait, kiállításokat, előadásokat tartanak itt.

Vásárhely iskolaváros.

Egyetemei és sok-sok iskolája közül a legrégebbi a Bolyai Farkas Gimnázium, mely 440 éves. Itt tanult és tanított Bolyai Farkas és fia, János, a híres matematikus.

A Teleki Tékát gróf Teleki Sámuel, Erdély kancellárja építtette 1797-ben. Ma 90.000 könyvet őriznek itt, köztük olyan kincseket, mint Apáczai Csere János illetve Balassi Bálint egy-egy könyvének egyetlen fennmaradt példánya vagy Körösi Csoma Sándor tibeti-angol szótára.

Verset fabrikáltam a családomnak, a városomnak, az ősznek:
A mi városunkban
Mindig szép az ősz.
Ha ránézek anyukámra,
Mindig jó az ősz.

Hogyha komor arcot nézek,
Nem tetszik az ősz.
Felvidítom ezt az arcot,
Így már szép az ősz!

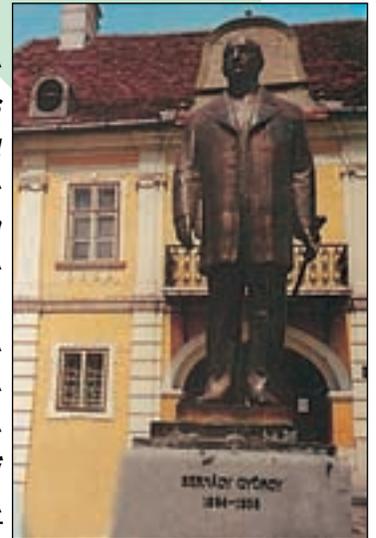
A Fötér díszé hajdan Bodor Péter kútja volt, mely hat óránként muzsikált, de a székely ezermester halála óta többé soha nem szólalt meg.

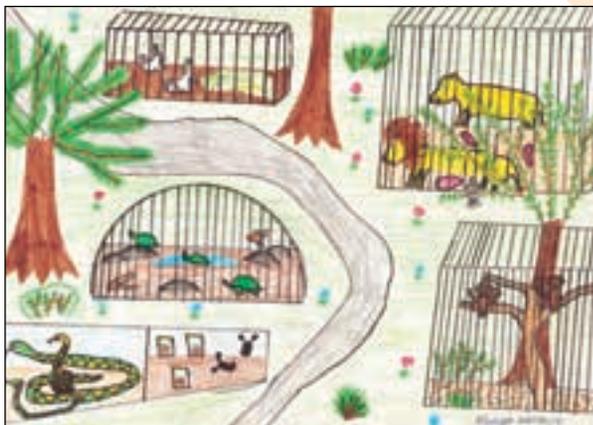
A Kultúrpalota szecessziós stílusú domborművei, falfestményei, színes porcelán cserepei már kívülről csalogatnak. De még ezen is túlesz belső pompája: a carrarai márvány lépcsőház, az aranyozott freskók és üvegfestmények, a velenicei tükrök, a 4463 sípos orgona.

Vásár volt a főutcai piacon,
Így kapta a nevét az én városom.
Épülete valamennyi oly régi,
Építette őkegyelme, Bernády.
Bodor Pétert zenélő kút dicséri,
Gyere hozzánk, városunkat megnézni.

A város újjáépítője a legendás hírű Dr. Bernády György polgármester. Az ő idejében épült a Kultúrpalota, a Városháza, a Bolyai Gimnázium új épülete, kórházak, a mai Orvosi Egyetem s a mai 2. sz. Általános Iskola is, melynek tanulói a tanító nénik segítségével irták és rajzolták ezt a két oldalt.

A gyerekek számára legkedvesebb a Somostető, ahol kisvonaat, játszótér, körhintta és egy európai rangú állatkert van. Ha szeretné látni az oroszlánt, a jaguárt, a bölényt, a tigrist, a majmokat, a krokodilt, vagy akarsz lovagolni a pónilovon, gyere te is a marosvásárhelyi állatkertbe.

Szeretjük iskolánkat és városunkat. Szervezzetek osztálykirándulást Marosvásárhelyre. Biztosan nektek is tetszeni fog.

KOVÁCS ANDRÁS FERENC CSILLAGCSENGŐ

Jégcsap csendül, jégcsap cseng –
csillagcsengő égen leng.
Jégcsap csücskén csüngő nesz –
csilló neszből csengés lesz.

Jégcsap csücskén fény csendül –
égen csüngő szél lendül...
Jégcsap csörren, csilló csend –
csokros csillagcsengő cseng...

Beküldte Péter Szilvia-Sára,
Kőröspatak

ADY ENDRE

KIS, KARÁCSONYI ÉNEK

Tegnap harangoztak,
Holnap harangoznak,
Holnapután az angyalok
Gyémánt-havat hoznak.

Szeretném az Istent
Nagyosan dicsérni,
De én még kisfiú vagyok,
Csak most kezdek élni.

Isten-dicséretre
Mégis csak kiállok,
De boldogok a pásztorok
S a három királyok.

Én is mennék, mennék,
Énekelni mennék,
Nagyok között kis Jézusért
Minden szépet tennék.

Új csizmám a sárban
Százszor bepiszkolnám,
Csak az úrnak szerelmemet
Szépen igazolnám.

Beküldte Virgács Imola,
Bodola

Tanító nénik, gyerekek, FIGYELEM!

Szólj, szám! rovatunkkal az
idéntől nemcsak könyvjutal-
mat lehet nyerni, hanem az
**ANYANYELV NAPJAINAK
ORSZÁGOS VERSENYÉRE**

is be lehet nevezni.
A döntőben 10, egyenként 3
tagú csapat méri majd össze
erejét.

Vajon kik? Azok a csoportos
megfejtők, akik a legtöbb
pontot érik el

Szólj, szám! rovatunkban
ebben a tanévben szeptem-
bertől áprilisig. Küldjétek be
minden megoldást,

hogy találkozhassunk az
**ANYANYELV
HÁROMNAPOS ÜNNEPÉN.**

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Egyszerű titkot
árulok most el ne-
ked, kedves masza-
toló barátom: a ce-
ruzafestéket is le-
het keverni. Próbáld
csak ki! Jól meghe-
gyezett ceruzával,
gondosan vonalkázva
fesz be a kí-
vánt felületet,
majd egy hozzá talá-
ló színnel,
másik irányban
fesz újra.
Árnyaltabb,
gazdagabb,
nemesebb –
egy szóval: szebb –
lesz így a rajzod.

Ha sikerült, mutasd meg nekem
is! Eddigi küldeményeidet is nagyon
köszönöm,

Maszat Művész

Havonta
3 díjat
sorsolunk ki

Szólj, szám!

Ezekben a mondatokban
nyelvhelyességi hibák ékte-
lenkednek. Javítsd ki!

**A Kisjézus jászolba
nyugszik. A pásztorok nem
még vártak, elindultak. Te
sem késs, köszöntsd őtet.**

Fejtsd
meg a
képes
köz-
mondá-
sokat.

Olvasd össze a szavak ellen-
teteinek kezdőbetűit.

BŐ	
TÖRPE	
SZORGOS	
GONOSZ	
KESKENY	
ÁTOK	
ENGEDÉKENY	

Szeptemberi megfejtések: 1. *Kenguruszók: tébolyda, rádió-
zik, tinta, táska, fekete, sóvárog*
2. *Ordít, mint a fába szorult fé-
reg. Bámul, mint a borjú az új
kapura.* 3. *feketeleves (kávé)
– büntetés; fehérnép – asz-
szony; kékvér – nemesi szár-
mazás; zöldút – szabad út;* 4. *gyöngytyúk, cseppkő, varázs-
gömb, viaszgyertya, orrszar-
vú, jegyszedő, könnycsepp,
meggyüzret, ujjperc.*

Könyvjutalmat nyertek:
Lőrincz Bernadett, Székely-
szentkirály, az etédi negyedi-
kesek, a sepsiszentgyörgyi
6. sz. Ált. Iskola IV. E osztá-
lya.

BITAY ÉVA

RENDRAGYÓ ALBÉRLŐK

Tudjátok, mi a **tengeri uborka**? Éppen úgy nem zöldség, ahogy a tengeri rózsza sem virág. A tengeri uborka – állat, a tenger fenekén hever, mint egy túlérlett, nagy uborka. Albérlője a **bujkáló hal**, amelyik szállásadójának a belébe “költözik be”. Hol az uborka száján, hol a végbélnyílásán dugja ki a fejét, de veszély esetén sürgősen visszavonul. A gazda néha kihányja albérlőjét. De nem azért, mert torkig van vele, hanem mert így vadászik. Ragacsos belébe, gyomrába belegabalyodik a zsákmány, de a pimasz albérlő nem. Őt a kilakoltatás nem hozza

✂ Hangyaszorgalommal sűrög-forog szerte a világon a sok ezer hangyafaj. De nemcsak a szorgalom, hanem az összetartás, az önfeláldozás, az építőművészet jelképei is. A hangyák társadalma fejlett és szervezett. A peterakó királynőket néhány hím és akár egymillió dolgozó is szolgálja. Az egyed bármikor feláldozza életét a kolóniáért. Táplálkozásuk is csodálatos.

HANGYÁK

zavarba, az uborka másik végén próbál szerencsét – sikerrel.

Távolról sem ilyen jámbor a **bohóchal** házigazdája, a **tengeri rózsza**. Ragacsos tapogatóit csábítóan mozgatja, s körülöleli velük az arra úszkáló halacs-

kát. Az érintéstől kipattannak a csalántüskék, mérgeükkel megbénítják az áldozatot, amelyet már csak be kell gyömszölni a fogókarok koszorújában levő szájba. Hogy “ússza meg” mindezt a csíkos trikóban fickándo-zó bohóchal? Úgy, hogy testét nyálkahártyaréteg borítja, melyet a mérges szigonyok nem tudnak átütni. A

társbérlet mindkét fél számára létfontosságú. A virgonc halacs-kák biztonságban vannak a “tüzér-séggel” védett rózsza “öleiben”. Cserében kis ajándékfalatokat ejtenek a rózsza karjai közé, és felkavarva körülötte a vizet – levegőztetik.

Három szemmel büszkélkedhet a **vihamadarak** albérlője, az ősidőkből ittfelejtett “nagy túlélő”, az **új-zélandi hidasgyík**. A feje búbján is van szeme. Igaz, ennek nem sok hasznát veszi a koromsötét lakásban, a vihamadarak föld alatti járataiban. A lakótársak jól megférnek egymással, sőt a madarak még örvendenek is háromszemű lakójuknak, ugyanis a jókora gyík elriasztja a fészekrablólkat.

Havonta
3 díjat
! sorsolunk ki

KISKÓPE

Ismertek-e még “társbérletben” élő állatokat?

Szeptemberi megfejtés: az őz, a mezei nyúl, a földön fészkelő madarak.

Nyertesek: Debrenti Csaba, Búrgezd; Simon Péter, Vajdakamarás és a csíkmenasági negyedikesek.

A dolgozó saját súlyának többszörösét cipeli haza a bolyba. A levélvágó hangya gombát termeszt, a bütykös hangya levéltetveket tenyészt, sőt meg is “feji” őket, mézharmatukkal táplálkozik. A mézhangya saját társai potrohában, mint bődönben tárolja a téli eledelt.

A zöld szövőhangyák élő cipzárként zárják össze a levél széleit.

MI AZ?

Fülbevaló formám,
De nem visel ember.
Függök minden portán
Csupa figyelemmel.

(lakat)

Belényi Boglárka, Halmi

Nyáron a kertben kukucskál,
Télen a kádban bubucskál.

(kápzsoda)

Dénes Rózsa, Homoródszentpál

Lyukas jószág lyukat fúr, és
átbújik rajta.

(ny)

Jenei Noémi, Marosvásárhely

Melyik ember látja a saját szemét?

(zəu əθrɔkɔrɨkɨ tʃɨlyəwə)

Török Tímea Tünde, Sepsiszentgyörgy

Sosem hazudik, mégis becsap.

(məjɨllɨ)

Mónus Erzsébet-Katalin, Kibéd

Egy lyukon bebújsz, kettőn kibújsz – akkor vagy benne igazán.

(ðəpəu)

Péter Ildikó, Székelyudvarhely

Csonttorony tetején szarueke szánt.

(ɨsəj)

Sándor Izabella, Farcád

Hegyen-völgyön táncot jár,
Hazaviszik, szegen áll.

(əzsəj)

Rákos Emőke, Vámfalu

A kéményen behuhogok,
Minden résen besurranok,
Megrázom az ablakodat,
Engem senki meg nem foghat.

(jəzs)

Bartalis Andrea, Székelylengyelfalva

TALÁLD KI!

1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				

1 Mihály Denisza, Kolozsvár: decemberi kedves figura.

1. Tata felesége
2. Füzet régies neve
3. Ki-be járunk rajta
4. Nagyon nem szeret
5. Piros és kék keveréke
6. Alvás közben "látjuk"
7. Nem érdes

2 Gazsó Kinga és Turucz Renáta, Érmihályfalva: ünnepi várakozás.

1. Kerek gyümölcs
2. Ütőshangszer
3. Ereinkben folyik
4. Szürke rágcsáló
5. Ének
6. Púpos állat.

1	2	3	4	5	6

1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					

3 Kóti Katalin, Marosvásárhely: amit minden házba hoz az angyal.

1. Földművelő eszköz
2. Nem erre
3. Ezt viseljük
4. Sánc
5. Macska
6. Tejtermék
7. Eszes
8. Nem kicsi
9. New ... – amerikai város
10. Fő a víz
11. Egyik szülő

4 Bardóczi Lehel, Marosvásárhely: téli barátunk.

1. Kicsi ház
2. Illatos virág, de hangszer is
3. Magas háznak több is van
4. Egérfogó állat
5. Éjszakai ragadozó madár
6. Élelem
7. Ilyen állat a róka

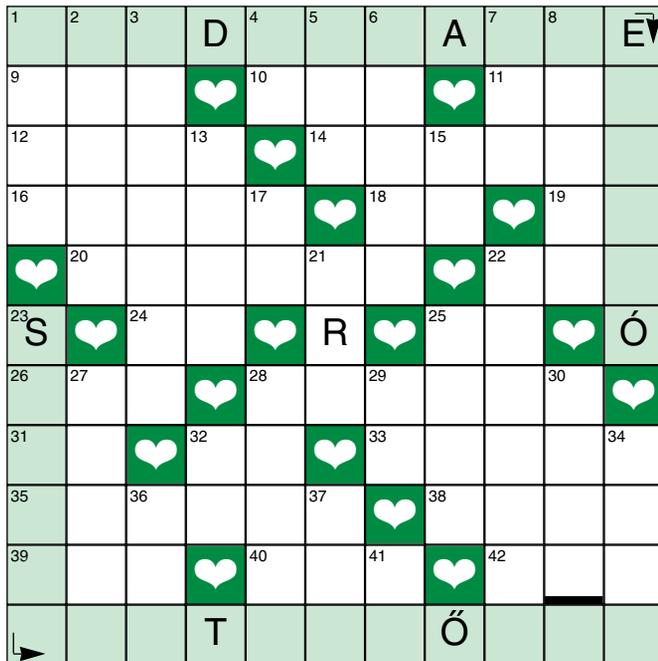
1	2	3	4	5	6	7

5 Dénes Tünde-Rózsa, Homoródszentpál: egy jókívánság.

1. Juh
2. Ilyen állat a rák
3. Ebéd első fogása
4. Nem olcsó
5. Farkas
6. Erdei növény (mérgező is lehet!)
7. Nagymama kedvence
8. Például a baba
9. Kész a gyümölcs
10. Sínen jár
11. Ráhagy
12. Spanyol tánc

6 György Adrienne, Zetelaka: vezesd a helyükre a betűket.

L	Z	S	I	R	Z	V	E	S	T	E
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Eljött a vendég, kit a világ vára,
Megnyílt általa az egeknek vára.
Az áldott csemete az égből leszáll,
Értünk az Atyához kezesnek beáll.
Számunkra adjon jó időket.
Ennek a karácsonyi kántálás-beköszön-
tőnek utolsó két sorát csomagoltam rejt-
vénybe. Ezt küldd el a szerkesztőség cí-
mére **január 15-éig**, ha szeretnél részt
venni decemberi rejtvenypályázatunkon.

Boldog karácsonyt kívánok,
a Rejtvenykirály

VÍZSZINTES

1. A megfejtés első sora

9. Majdnem teljesen üres!
10. Csonthéjas gyümölcs
11. IEF
12. Vízben élő rózsaelőneve
14. Ilyen tanár is van
16. Erre a helyre kéret, népiesen
18. Állatlakás
19. Gyilkol
20. Növényi eredetű zsiradékkal átitatott
22. Majdnem olyan!
24. R!

25. Nagy László névje-

- gye
26. ONS
28. Tapadó
31. KY
32. Eleinte hideg!
33. Bácsika
35. Jézuska bölcsője
38. Kifizeti az államnak a tartozását
39. Korok közepe!
40. DEI
42. Regényírás a foglalkozása

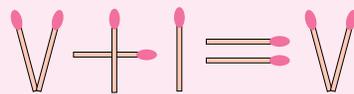
FÜGGŐLEGES

1. Becézett sütemény
2. Özönlő
3. Ilyen nyáron a fa ága
4. Juttat, régiesen

5. Magyarországi folyó (SIÓ)
6. Ő következik
7. Biblia legvége!
8. Leomlik
13. Juhar más néven
15. András Levente névjegye
17. Húros fegyver
21. Időmérő
22. Ezt teszi a cukor a teában

27. Hegyes végű pálca, melyen húst, szalonnát sütnek
28. ... Janeiro, Brazil város
29. Igaz a közepén!
30. Régi történelmi korszak
32. Ház szélei!
34. Nitrogén román neve (AZOT)
36. Fűszerez
37. Textilipari növény
41. Irsai Dénes névjege

7 Simon Péter Bálint, Vajdakamarás: egy-egy gyufaszál elmozdításával tedd helyessé a római-számos egyenlőségeket.

8 Miklós Attila, Székelyudvarhely: egy közmondást olvashatsz ki, ha megtalálod a helyes utat a betűhálóban.

A SZEPTEMBERI REJTVÉNYPÁLYÁZAT megfejtése: Szól a csendő, szépen zengő.

Könyvjutalmat nyertek: Baja Edina, Aranyosgyéres; Gergely Arnold-Róbert, Bósháza; Wagner Frida, Szalonta; Tóser Norbert, Kisjenő és a siménfalvi harmadikosok.

Gratulálunk!

NOVEMBERI MEGFEJTÉSEK

1. Ádám-Dóra-áram-mama 2. Szivárvány 3. Afrika 4. egy lakatlan szigeten 5. a lila és a sárga 6. három 7. előbb vízszintesen vágjuk ketté, majd függőlegesen négybe

K	N	A	R	A
I	Y	L	E	L
K	A	T	L	E
O	R	Á	N	K

December közeleg,
Hűvösek a reggelek,
Szent Miklósnak
csodás napján
Boldogok a gyermekek.
Eljut minden faluba,
Erdőszéli tanyára,
Ajándékát, szeretetét
Mindenhová eljuttatja.

Nagy Éva, Etéd

Kicsi mese,
mesécske,
Milyen szép a
kezdése.
Kicsi Mikulás szereti,
A zsákjába beteszi.

Kicsi Mikulás
végy szekeret,
Hozzál benne
telefont,
Hozzál nékem
édességet,
Finom cukrot,
egészséget.

Muszka Beáta,
Újszékely

MIKULÁS

Jenei Noémi, Marosvásárhely

Karácsonynak éjszakáján,
Jézuskának istállóján
Ott csörögnek a nagy patkók,
Az anygyalka jó hírt hozott.

Megszületett a Messiás,
Jézus Krisztus, bűntől megvált!
El ne felejts, kérünk téged,
A jóságot megnövelj.

Visky Zsolt, Kolozsvár

Tükröm, tükröm, mond meg nekem...

Hát bizony sok-sok tükröt állítottatok elénk, hogy jobban lássuk hibáinkat, erényeinket. Köszönjük szépen tanító nénik és gyermekek véleményét, javaslatait. Megszívleljük.

Nyerteseink: a zilahi Mihai Eminescu Iskola IV. G, a marosvásárhelyi Művészeti Líceum III. B, a nagyváradai George Coșbuc Iskola IV. C, a gergyószentmiklósi Salamon Ernő Líceum III. C, a kovásznai Orbán Balázs Iskola IV. D osztálya, a krasznai IV. B, a nyikómalomfalvi IV. osztály, a halmi, a tibódi, a kövendi, az almásmálomi, a vistai I-IV. osztályosok.

Gratulálunk, és számítunk Rátok a jövőben is.

ÜNNEPI KÁRTYA

Ragasszatok vastag, mintás csomagolópapírt a 19. oldalra. Vágjátok fel a kártyákat. Négyet-négyet osszatok ki, a többit lefordítva hagyjátok közepén. Rendre emelgetek, s amikor elfogyott a közös, egymástól húzzatok egy-egy kártyát. Ha párt találsz, tedd le. Az győz, aki a legtöbb párt gyűjtötte, a vesztes pedig az, akinél maradt a virgács. Jó szórakozást!

Karácsony van, jaj, de jó,
Hull a pelyhes, fehér hó.
Szavalnak a templomban,
Megszületett Isten fia.

Hideg volt az istálló,
Világra jött a Megváltó.
Örült nagyon Mária,
Jött az Úrnak angyala.

Jöttek a keleti bölcsek,
Csillag vezette őket.
A szépséges kis Megváltó
Szíve fehér, mint a hó.

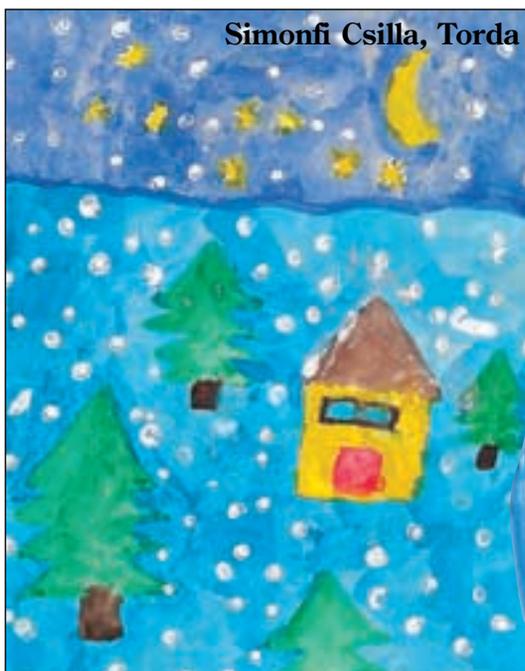
Somogyi Nándor, Szilágyzován

Szász-Fülöp Izabella, Medgyes

Két hét múlva karácsony ünnepe lesz.
– Mondd, te mit álmódtál? – kérdezte a sudár fenyő a mellette álló kisebbet.
– Azt, hogy az a hely, ahová visznek, szeretettel lesz tele.
– Én pedig azt álmódtam, hogy gazdagokhoz kerülök, s pompásan feldíszítenek.
– Gógös vagy – mondta a kis fenyőfa.
– Nem látod, milyen sudár és szép vagyok?
– felelt amaz.
– A szépség a szívben rejtőzik – fejezte be a szerény fenyőfa, és többet nem szóltak egymáshoz.

Másnap kivitték őket a piacra. A gógös fenyőt egy dúsgazdag ember vette meg. Pompás

Simonfi Csilla, Torda

Balázs Viola,
Székelyudvarhely

KARÁCSONY

Karácsonykor körülvettek,
kisgyermek énekeltek.
Színes fények, édességek
Rajtam büszkén díszeltek.

Ékességem véget érve
kidobtak a havas lébe.
Nemsokra összevágna,
összevágna, tűznek ádnak.

Portik Erika, Gyergyóditró

házba vitte, méregdrága díszeket aggatott rá, a gyerekek viszont csak az ajándékokat nézték.

A kis fenyőfát egy szegény ember vette meg. Szegényes házba vitte, néhány gömböt akasztott rá, alá pedig egy-két szerény ajándékot tett. Mikor a gyerekek bementek, így kiáltottak:

– Milyen csodálatos karácsonyfa!

Odaszaladtak a fenyőhöz, és be nem teltek a csodálattal! Ők csak a végén nézték meg az ajándékokat. Nagyon örültek a fenyőnek, szeretettől és boldogságtól sugárzott az arcuk.

A kis, szerény fenyő a világ legboldogabb karácsonyfájának érezte magát.

Kóffy Annamária, Vajdahunyad

Címlap:
Barazsuly Viktória,
Magyarlóna és
Czakó Norbert, Kolozsvár
Hátlap: FORRÓ ÁGNES

NAPSUGÁR, gyermekirodalmi lap. Kiadja a NAPSUGÁR Kft. Szerkesztik: ZSIGMOND EMESE (főszerkesztő), MÜLLER KATI. A szerkesztőség postacíme: 3400 Cluj, Str. L. Rebreanu, Nr.58./28., C.P.137. Telefon/fax: 064/141323. E-mail: napsugar@mail.dntcj.ro Megrendelhető a szerkesztőség címén. A lapok árát a következő bankszámlára várjuk: Cont 2511.1-569.1/ROL B.C.R., SUC. JUD. CLUJ S.C. NAPSUGÁR - EDITURA SRL. Készült a kolozsvári TIPOHOLDING Rt. Nyomdájában. Ára 7000 lej

